

Bilim kurullu olan ve olmayan dergiler üzerine..

Geçtiğimiz günlerde Nevşehir'de bir toplantı vardı. Dergimizin iç sayfalarında bu toplantı ile ilgili olarak geniş bir yazı bulacaksınız; zaten konumuz da bu toplantı değil. Bu toplantıda gündeme gelen, ancak uzun zamandır sesli olmasa bile tartışılmalı bir konu vardı; Türkiye'de yayınlanan hangi yazıları bilimsel sayacağız? Dünyadaki pek çok dergide yayımlanan makaleler için böyle sorun söz konusu değildir; çünkü, bu dergilerin uzun yıllara varan bir geçmişi bulunmaktadır ve dolayısıyla da oturmuş ve dünyaca kabul edilmiş bir yapıya sahiptirler. Konu Türkiye açısından düşünüldüğünde tartışmaya neden olmaktadır. Nevşehir'deki tartışmanın da temel nedeni buydu. Bir hocamız kendi üniversitesinde bilim kurullu olmayan dergilerde yayınlanan yazıların bilimsel sayılmadığını söyledi ve ekledi; odaların, borsaların, derneklerin dergilerinde ve Anatolia'da yayınlanan makalelerin bilimsel sayılmadığını bu nedenle de doçentlik ve profesörlük jürilerince bu dergilerde yayınlanan yazıların dikkate alınmadığı belirtildi.

Yukarıda dünyadan örnekler verdik. Bu ülkelerin çoğunda bilimsel ve popüler dergiler kesin çizgilerle birbirinden ayrılmıştır. Ancak Türkiye'deki üniversitelerimizin en eskisinin 60 yıllık mazisi bulunmaktadır. Batı'daki gibi 900 yıla varan geçmişe ve dolayısıyla da kurumlaşmaya sahip üniversitelerimiz yoktur. Bir kere bu farklılık Türkiye'deki durumu Batı'dan ayırmaktadır. Diyebilirsiniz ki; Türkiye'de bilim kurullu dergiler yok mu? Elbette var. Ancak bu dergilerin önemli çoğunluğunda bilim kurulu kurumlaşmasının yeterince olduğundan söz etmek henüz mümkün değildir.

Şimdi gelelim Anatolia Dergisi'ne. Zaten Nevşehir'de, bizi ilgilendiren bir durum söz konusu olduğu için konuyu açmak zorunda kaldık. Bu arada şunu da açıklayalım ki; Anatolia'da yayınlanan altı tane makale, bilimsel dergi olarak kabul edilmediği söylenen üniversitede bir doçentlik bilim jürisinde, bilimsel yayın kabul edilmiştir. Öte yandan Türkiye'deki pek çok üniversitede Anatolia'da yayımlanan yazılar bilimsel yayın olarak kabul edilmektedir. Türkiye'de araştırma yapanların yazılarını yayımlayabilecekleri dergi sıkıntısı vardır. Anatolia, bu sıkıntıyı turizm alanında gidermek amacıyla yayın yapmaktadır. Bu amacımızın yanı sıra turizm alanındaki araştırmaların yayınlanmasını sağlayarak, araştırmacıları teşvik etmeyi de amaçlıyoruz. Belki birtakım yazılar çok iyi olmayabilir. Ancak, insanların yazı yayımlatmanın heyecanını kapmaları için bu ilk basamaklar mutlaka gereklidir. Kimse bilimsel makale yazmayı anasının karnında öğrenmiyor! Ancak bu yazıların yanında oldukça kaliteli yazılar da yayınlanmıştır ve yayınlanmaktadır. Eğer siz "Anatolia bilimsel bir dergi değildir, öyleyse bu dergide yayınlanan hiçbir yazı bilimsel sayılmaz" diye mantık yürütürseniz; bu ne Türkiye'nin kendine özgü koşullarına uygun olur, ne de bu dergide yazıları yayınlanmaları teşvik ederseniz ve en önemlisi de, Anatolia'da yayınlanan bilimselliği tartışma götürmeyen yazılara haksızlık etmiş olursunuz.

Öyleyse ne yapılmalıdır? Akademik kariyer için toplanan kurullarda dergilerin adına değil, kariyer için başvuran kişinin yayınlarının kalitesine bakılmalıdır. Hangi dergide yayınlanırsa yayınlansın, önemli olan yayınların kalitesidir. Buna bakılmalıdır. Eğer akademik kurullar tembelliği bir yana bırakır önlerine gelen yazıların yayımlandığı dergilerin bilim kurullu olup olmamasını değil de, makalelerin içeriklerini inceleme zahmetinde bulunurlarsa, sorun kökten çözümlenebilir. Türkiye'nin kendine özgü koşulları bunu gerektirmektedir; tabii, eğer bir hocamızın dediği gibi, amacınız "akademik oligarşi" yaratmak değilse!..